

PSIHOLOŠKA OBILJEŽJA DJETETA U SPORTU

Antonija Urli i Neven Šikić

Institut za zaštitu majki i djece, Klinika za pedijatriju, Zagreb

Pregledni članak

UDK: 159.922.7:796

Primljeno: 18.5.92.

Prihvaćeno: 15.3.94.

Sažetak:

Psihologija sporta je jedna od najvažnijih djelatnosti u sportskim aktivnostima. Njen je temeljni zadatak: zaštita jedinstvenosti i cjelokupnosti djeteta/čovjeka kao bio-psiho-socijalnog bića. Danas se neformalno, izvan škole, mnogo djece bavi sportom, a malo ih je uključeno u organizirane sportske aktivnosti u školama, klubovima, društvima i sl. Ipak, svake se godine povećava broj tako organizirane djece.

Sportske aktivnosti pozitivno utječu na djetetov fizički, psihički i socijalni razvoj. One pružaju izvanrednu mogućnost za druženje i ostvarivanje bliskosti s drugima. Nadalje, sportske igre pridonose izgradnji self koncepta, razvijanju samosvijesti, formiranju osobnosti djeteta i njegovom prihvaćanju u grupi.

Natjecateljski se sportovi kritiziraju zbog svoje "destruktivnosti za komunikaciju", jer im je cilj sportski uspjeh i to često na račun drugoga. Nužno proizlazi: što je uspjeh za jednog, za drugog je razočaranje. Da bi se to izbješlo, cilj natjecanja ne bi smjela biti samo pobjeda već i učenje, spoznavanje o sebi i o drugima, a iznad svega sport bi morao biti uživanje.

Valjalo bi, dakle, njegovati humanističke principe: djecu bi trebalo orijentirati na one sportove u kojima će imati najviše uspjeha i zadovoljstva i u kojima bi ona mogla postizati najbolje rezultate ovisno o njihovim mogućnostima. Tako bi se mogli otkrivati posebni talenti koji bi se dodatno, specijalnim treninzima mogli formirati u vrhunske sportaše.

Sportskim bi se aktivnostima trebala baviti i djeca prosječnih ili smanjenih psihofizičkih sposobnosti.

U svim ovim djelatnostima nužno je angažiranje sportskog psihologa i to ne samo radi psihologijskih ispitivanja i mjerenja, već i zbog pedagoškog rada, formiranja zdrave ličnosti te zaštite djeteta u sportu.

Ključne riječi: psihologija sporta; dijete u sportu

Abstract

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF CHILDREN IN SPORT

Psychology of sport plays one of the most important roles in sports activities. Its basic objective is: protection of the uniqueness and integrity of a child/adult as a bio-psycho-social being.

Now a days, a lot of children informally participate in sports after school, and only few of them are organized in structured settings either in sports clubs or societies, etc, although, the number of those children is increasing every year.

Zusammenfassung

PSYCHOLOGISCHE EIGENSCHAFTEN DER SPORTLICH AKTIVEN KINDER

Sportpsychologie ist im Leben des Sportlers außerordentlich wichtig. Ihre bedeutendste Aufgabe: Erhaltung der Eigenart und der Integrität der Kinder/Erwachsenen, die als psychosoziale Wesen zu betrachten sind. Die Kinder sind heute außerhalb der Schule sportlich aktiv, aber das ist unformell also nicht organisiert, nur wenige sind in organisierte Sportaktivitäten der Schule, der Klubs, der Vereine usw. integriert. Doch die Zahl der Klubmitglieder steigt von Jahr zu Jahr.

Sportliche Aktivitäten beeinflussen positiv die physische,

There is a general agreement that sports activities have one positive impact on children's physical, psychical and social development. They also provide an excellent possibility for creating communication and interrelation with others. Furthermore, the sport games contribute to the desirable development of self-concept, selfconsciousness, creation of a child's personality and his acceptance in the group.

On the other hand, competitive sport games were criticized due to their "destructiveness" for communication, because winning is often achieved against loss and disappointment for others.

To avoid that, the aim of the competition should be not only winning, but also learning, including cognition of oneself and others, and above all, the sport should be - a pleasure. Accordingly, humanistic principles should be promoted: children should be directed to the most suitable sports, where, depending on their possibilities, they could achieve the best results and satisfaction. Consequently, special talents could be detected and further promoted by additional specialized trainings to the level of high quality. Children of average or lower psycho-social abilities should also participate in sports activities.

In all these activities, sport psychologist should be involved not only in psychological examinations and measurements, but also in pedagogical work, actively contributing to creation of a healthy person and protection of children in sport.

Key words: *sport's psychology, children in sport.*

psychische und soziale Entwicklung der Kinder. Sie bieten außerordentliche Möglichkeiten für soziale Kontakte und für persönliche Annäherungen. Sportspiele tragen der Ausbildung des Selbst-Konzeptes bei, entwickeln das Selbstbewußtsein, bilden die Persönlichkeit des Kindes aus, und fördern seine Sozialisierungseigenschaften. Wettkampfsportarten werden oft wegen des destruktiven Einflusses auf die Kommunikation kritisiert, weil ihr Ziel die sportliche Spitzenleistung ist, oft auf Rechnung des Gegenspielers. Daraus folgt: wenn einer Erfolg hat, ist der andere wegen der Niederlage enttäuscht. Um solchen Situationen zu entgehen, müßte das Ziel der Wettkämpfe nicht nur der Sieg, sondern, auch die Fortbildung sein, man muß lernen sich selbst und die anderen zu erkennen. Und die wichtigste Aufgabe: Sport müßte Spaß machen. Es sollten humanistische Prinzipien befolgt werden: die Kinder sollten auf solche Sportarten aufmerksam gemacht werden, die ihnen den größten Erfolg und viel Spaß bringen könnten, und in denen sie, von ihren Fähigkeiten abhängig, die besten Resultate erreichen könnten. So könnten talentierte Kinder entdeckt werden, die später durch spezielle Trainings zu den Spitzensportlern ausgebildet werden. Auch die Kinder mit durchschnittlichen und verminderten psychophysischen Fähigkeiten sollten an sportlichen Tätigkeiten teilnehmen.

Bei all den Tätigkeiten sollten auch Sportpsychologen engagiert werden, und nicht nur, damit sie verschiedene psychologische Untersuchungen und Messungen durchführten, sondern damit sie pädagogisch aktiv wären, um die Entwicklung der gesunden Kinderpersönlichkeit zu fördern und den Schutz der Kinder im Sport zu gewährleisten.

Schlüsselswörter: *Sportpsychologie, Kinder und Sport*

1. Uvod

Psihologija sporta široko je i bogato područje suvremene psihologije. Tijesno je povezano s biologijom i fiziologijom sporta, psihologijom rada, kliničkom i socijalnom psihologijom, sociologijom, pedagogijom, mentalnom higijenom, itd. (Antonelli, 1972). Zadaci sportskog psihologa obuhvaćaju područje psihodijagnostike i okupacijsko-terapijske aktivnosti. Pri tome psihologija sporta mora uvažavati jedinstvenost i nedjeljivost odrasle osobe i djeteta kao bio-psiho-socijalnog bića (Rojšek, 1974).

Razlozi popularnosti sportova u dječjoj dobi

Općenito se smatra da postoji snažna motivacija djeteta za sportsku igru, no i pritisak vršnjaka utječe na njegovo uključivanje. I obitelj igra važnu ulogu u djetetovu opredjeljivanju za sport.

Činjenica je da je sportsko nadmetanje realna društvena pojava kojoj su djeca izložena od najranije

dobi.

Organiziranje sportskih aktivnosti

Dio djece bavi se sportskim aktivnostima neformalno izvan škole, dok su drugi uključeni u organizirane sportske aktivnosti u školama, klubovima itd. Mogućnosti, ciljevi i motivacija u ta dva slučaja se razlikuju. Djeca angažirana u nestrukturirane sportske aktivnosti traže mjesto za sportske igre i koriste svaku priliku koja im se pruža ako imaju slobodno igralište (što u urbanim sredinama nije, nažalost uvijek ostvarivo). Ona sama odlučuju gdje će i što će igrati.

Za razliku od njih, djeca uključena u organizirane sportske aktivnosti imaju strukturirano vrijeme i superviziju odraslih. No, ta djeca često moraju koristiti gradski prijevoz, na trening često dolaze u pratnji roditelja (nekoliko puta tjedno), što utječe na unutarnje obiteljsko funkcioniranje i organizaciju.

Ciljevi

Nedvojbeno je da sport igra važnu ulogu u oblikovanju života djece. Sportske aktivnosti pozitivno utječu na djetetov fizički, psihički i socijalni razvoj. Pristalice organiziranih sportskih programa ističu da su ti programi obrazovno sredstvo za razvoj poželjnih psihosocijalnih osobina djeteta: kooperativnosti, motivacije, neovisnosti, liderstva, samopouzdanja i motoričkih vještina. Na sportske se programe katkada gleda kao na minijaturne životne situacije u kojima se djeca uče snalaziti. Općenito se smatra da se razvijanjem sportskih navika u dječjoj dobi može poticati bavljenje sportom i tijekom kasnijeg života. Sportske aktivnosti povoljno utječu na zdravlje i psihofizičku kondiciju. No, treba naglasiti da se željeni ishod ne javlja automatski, već sport uglavnom predstavlja sredstvo u kojem počinje proces učenja.

Sportska se kompeticija često koristi kao krajnji cilj, a ne kao sredstvo edukacije. Kompetitivni se sportovi obično smatraju nepodobnim za komunikaciju i razumijevanje. Umjesto da sport bude sredstvo samoaktualizacije djeteta, on često mijenja uobičajene društvene vrijednosti: pobjeda je znak uspjeha, ali uspjeh za jednoga, za drugog je razočaranje. Uspjeh, dakle, dolazi samo na račun drugoga (Kleiber, 1980). Može se stoga prigovoriti da se značenje pobjede gubi u socijalnim posljedicama koje ona donosi, jer se premalo važnosti daje sposobnostima i nadarenosti djeteta kao i samom procesu u kojem se one razvijaju.

Zbog svoje prirode i neposrednosti sportske aktivnosti pružaju izvanredne mogućnosti za druženje i ostvarivanje bliskosti. Ako se u njih ulazi pošteno s međusobnim uvažavanjem i poštivanjem, nadmetanje može povećati razumijevanje sebe i drugih, ali istodobno može biti prilika za vlastito izražavanje, za razvoj snage i moći na autentičan i konstruktivan način.

Značenje pobjede u dječjim sportskim aktivnostima

Pobjeda je imanentan cilj i važna je objektivna vrijednost sporta. No, potrebno je promijeniti gledište odraslih na sportsko natjecanje. Cilj nadmetanja bi morao biti usmjeren prema "nagradi" koja je sadržana u bavljenju sportskim aktivnostima, tj. prema samom sudjelovanju u njima (Kleiber, 1980). Naravno da treba stremiti usavršavanju - izvrsnim rezultatima, ali djeca ne bi smjela osjećati da njihova osobna vrijednost ovisi o rezultatu natjecanja. Cilj nadmetanja nije samo pobjeda, već i učenje, spoznavanje samog

sebe i drugih, a iznad svega - učenje i uživanje u sportu. Prema svojoj prirodi, sportovi su zabava i ugoda, a putem zdravog bavljenja sportom djeca bi morala doživjeti radost natjecanja.

Moto dječjih sportova

Etička i zdravstvena gledišta

Moto olimpijskih igara "citius - altius - fortius" je neprikladan za sport u dječjoj dobi. S etičkog gledišta sportski psiholozi moraju prihvatiti stav koji favorizira optimalni osobni i socijalni razvoj djeteta. Povelja Nacionalnog udruženja za sport i fizičko obrazovanje SAD o pravima mladih sportaša navodi temeljne postavke koje su podudarne s ciljevima dječjih sportskih aktivnosti: pravo sudjelovanja u sportu; pravo djetetova sudjelovanja na razini koje mu omogućavaju njegove mogućnosti i zrelost; pravo na kvalificiranog trenera; pravo na igru kao dijete, a ne kao odrasli; pravo odlučivanja o sportskoj aktivnosti kojom se želi baviti; pravo nastupanja u sigurnoj i zdravoj okolini; pravo djeteta na dostojanstvo; pravo uživanja u sportu itd.

Radi postizanja samopouzdanja djeci treba omogućiti bavljenje intenzivnim i zdravim fizičkim aktivnostima.

Zdravi je sport koristan zdravoj djeci, ali je sport potreba i hendikepiranoj djeci. Poznati su dobri učinci sportskih aktivnosti i u delinkventne djece.

Uvijek treba imati na umu da sport služi djeci, a ne obrnuto. Stoga sportski psiholozi i treneri ne smiju samo težiti cilju u kojem je trening način postizanja maksimalnih rezultata ili otkrivanja novih talenata.

"Sportska" selekcija djece

Jedan od najvećih izazova suvremenih znanstvenika na području sportske znanosti je traženje, otkrivanje i ocjenjivanje djece nadarene za pojedine sportove. Problem nije ograničen samo na otkrivanje budućih vrhunskih sportaša, već i na usmjeravanje djece u one sportove u kojima će postizati najbolje rezultate u odnosu na vlastite mogućnosti.

Uspjeh u sportu ovisi o fizičkim sposobnostima, o osobinama ličnosti i intelektualnim kvalitetama. Zbog toga su se u procesu selekcije u sportu uvijek primjenjivala psihologijska ispitivanja i mjerenja. Većina se sportskih stručnjaka slaže da su takva ispitivanja od najveće važnosti. Ona uključuju mjerenje i

ocjenjivanje posebnih sposobnosti koje moraju imati specifične vrste sportaša. Ispituju se psihomotorne sposobnosti i vještine te neke osobine ličnosti specifične za različite vrste sportova.

Istraživanje fizičkih i psihičkih sposobnosti i "podobnosti" djece za bavljenje sportom

Ranija istraživanja ukazivala su na povezanost motoričkog razvoja i intelektualnih sposobnosti, no, većina je rezultata novijih istraživanja kontradiktorna. Neki su autori ustvrdili povezanost motorike i intelektualnog razvoja dok drugi komparabilnim studijama nisu dobili odgovarajuće rezultate. Primjerice, Geron (1979) je ustvrdio da gimnastičari imaju specifičan profil intelektualnih sposobnosti karakteriziran relativno višim razvojem apstraktnog mišljenja. Postoje brojne spekulacije i istraživanja o odnosima između fizičkih značajki i psihičkih osobina sportaša. Poznato je da su različite fizičke karakteristike vezane uz različite stavove i osjećaje prema samom sebi kao i prema onima s kojima je osoba u interakciji.

Već dugo traju istraživanja povezanosti fizičkih

karakteristika i autopercepcije, tj. uloge fizičkih korelata u razvoju koncepta o samom sebi. Niske procjene o sebi smanjuju samopoštovanje, dok visoko procjenjene vlastite fizičke karakteristike povećavaju samopoštovanje.

Brojna ispitivanja o odnosu fizičkih značajki i psiholoških karakteristika (kao što su mentalno zdravlje, osobna prilagodba, koncept o sebi) nisu dala konzistentne rezultate (Jessen, 1976). Neki su autori ustvrdili da su atraktivne osobe imale viši fizički self-koncept od manje atraktivnih. No, te su osobe imale i viši intelektualni kao i emocionalni self-koncept.

Drugi autori nisu pronašli značajnu povezanost između self-koncepta i fizičkih sposobnosti dječaka u dobi 7 - 12 godina. Ti rezultati sugeriraju da se odnos između fizičkih sposobnosti i self-koncepta mijenja odrastanjem.

Ibrahim i Morrison su (Jessen, 1976) ispitivali self-koncept učenika srednjih škola i studenata te ustvrdili da srednjoškolci imaju niži self-koncept od studenata. Dowell je (Jessen, 1976) našao da studenti sa slabijim sportskim rezultatima imaju niži intelektualni self-koncept nego studenti s boljim sportskim rezultatima. Općenito, studenti s boljim sportskim rezultatima imali su i viši fizički i motivacijski self-

koncept nego oni sa slabijim rezultatima.

Možemo reći da izravan odnos između self-koncepta, fizičkog izgleda, građe tijela i interesa za sport varira tijekom djetinjstva i mladenaštva.

Magill i Asch su (Guyot i sur., 1981) proučavali povezanost sudjelovanja u sportu i uspjeh djece u osnovnoj školi. Autori su zaključili da se djeca koja sudjeluju u dječjim sportskim aktivnostima ne razlikuju od ostale djece u školskom uspjehu i perceptivno-motoričkim sposobnostima. Guyot, Fairchild i Hill (1981) su u djece osnovne škole našli povezanost fizičkih karakteristika sa self-konceptom. Te karakteristike uključuju: fizičke podobnosti i motoričke sposobnosti djevojčica i dječaka; dječaci više sudjeluju u sportu od djevojčica; njima je tjelesna građa značajnija nego djevojčicama. Ta razlika može nastati pod utjecajem roditeljskih ambicija i širih socijalnih očekivanja, odnosno ovisna je o različitim stavovima okoline prema sudjelovanju dječaka ili djevojčica u sportu.

Povezanost fizičke podobnosti te sudjelovanja u sportu sa self-konceptom smanjuje se sazrijevanjem djeteta, pa kasnije postaje vrlo diferenciranom.

Postoje, također, i opsežni podaci o psihološkim osobinama sportaša na svim razinama, od amatera do olimpijaca. Rezultati tih istraživanja upućuju da su sportaši koji nastupaju u timu, zbog socijalne prirode timskih sportova, više ekstrovertirani nego individualni natjecatelji.

Što se tiče sudjelovanja žena u sportu, čini se da spolni identitet i tipizirano žensko ponašanje negativno utječu na njihovo sudjelovanje. Za žene su najpogodniji individualni sportovi.

Sudionici u timskim sportovima visoko su rangirani i na skali su ekstroverzije i na ljestvici maskuliniteta (samopouzdanje i agresivnost), što je u suprotnosti s "ženskim stereotipom". Obrnuto, djevojčice koje nisu kruto "ženski tipizirane" - podobne su za timske sportske aktivnosti (Colley, Roberts i Chipps, 1985).

Značajke socijalne integracije djece u sportske timove

Tradicionalno, sudjelovanje djece i mladeži u sportu predstavlja i socijalnu integraciju u grupu vršnjaka, ali i u društvenu zajednicu. Pod pojmom socijalne integracije podrazumijeva se "stanje ili proces u kojem različite osobe razvijaju stabilne međusobne

odnose s minimumom konflikta".

Piaget je još 1932. godine (Rojšek, 1974) nazvao sportske igre kooperacijom, budući da one ostvaruju idealne situacije razvijanjem primarnih veza u grupi. Sportske igre pridonose formiranju osobnosti, omogućavaju komunikaciju, razvijaju samosvijest i samopouzdanje, a sve se to odražava u djelovanju i utjecanju na druge, ali i obrnuto. Naime, integracija u grupu se ostvaruje recipročnim odnosom s drugima koji je često konfliktuozan, no koji osigurava međusobnu prilagodbu i prihvaćanje.

Međutim, ovim integrativnim procesima prijeti intervencija odraslih s ciljem institucionaliziranja sportskih igara.

Da bi se u sportskim igrama ostvarila socijalna integracija, članovi tima moraju imati mogućnosti donošenja odluka na temelju vlastitih procjena i stavova. Prevelikim uplitanjem odraslih to se ne može ostvariti i djeci tada ne preostaje drugo nego da se samo igraju.

U mladenačkoj se dobi pod utjecajem kompeticije i dugotrajnih psiholoških učinaka tijekom razvoja djeteta smanjuje fasciniranost sportom. Stoga, na osnovi svojih istraživanja neki autori (Guyot i sur., 1985) sugeriraju da djecu i mladež treba uključivati u sportske igre prema osobinama njihovih ličnosti, a ne na osnovi unaprijed utvrđenih kriterija koje su postavili odrasli. Znači, treba voditi računa o motivaciji, tj. o razlozima koji su mlade privukli sportskim igrama i natjecanjima, a ne o očekivanjima ili željenim vrijednim rezultatima koje oni moraju tek polučiti. Ako se tako ne postupi, mnoga će djeca unaprijed "otpasti" i ostati neprihvaćena, jer zbog svojih prosječnih ili čak slabijih sposobnosti nikada neće moći dostići kriterije odraslih.

Stoga, ako se priznaje samo osobni sportski identitet, talent i uspjeh te ako postoje unaprijed propisani restriktivni mehanizmi za određene sportove tada će mnoga djeca izostati iz sportskih aktivnosti i biti prikraćena za adaptivne, integrativne i socijalne funkcije koje sport ima. Time bi se mogli "otvoriti putevi" za neželjene i asocijalne oblike ponašanja kao i za skretanje mladih prema delinkvenciji, ovisnostima, prostituciji i sl.

Uloga sportskog psihologa u dječjim sportskim aktivnostima

Iako je malo eksperimentalnih rezultata o utjecaju sportskog nadmetanja na djecu, većina spoznaja

proizlazi iz nesustavnih opažanja u prirodnim uvjetima, pa je ovo područje i dalje otvoreno za znanstvena istraživanja.

Roditelji su skloni uključivati svoju djecu u razne sportske programe bez dovoljno uvida u konačan rezultat, a malo je podataka o tome što djeca dobivaju svojim sudjelovanjem u sportu.

Stoga psiholozi mogu dosta pomoći mladim sportašima (Schentz, 1977).

Formuliranjem prikladnih istraživačkih nacrti, pronalaženjem podesnih metoda, identificiranjem relevantnih zavisnih i nezavisnih varijabli, buduća istraživanja trebaju potražiti odgovore na mnoga kritička pitanja. U tom su smislu posebno važni stručni časopisi i simpoziji namijenjeni prvenstveno stručnjacima koji se bave djecom sportašima: primjerice, trenere bi trebalo educirati o psihološkim karakteristikama vođenja i podučavanja pojedinaca i sportskih timova; o svladavanju kriza, umora prezasićenosti i dosade; o potrebi igranja i uživanja u sportu; o neminovnosti sportskog poraza ili neuspjeha i rješavanja problema koji se s time u svezi javljaju; o spoznajama i "pravilima" razvojne psihologije, itd. (Schuetz, 1977).

Pored rada sa stručnjacima sportski bi psiholozi trebali razvijati i provoditi edukativne i savjetodavne programe za roditelje te javno prosvjeđivanje pučanstva.

Literatura

1. Antonelli, F. (1972). *Psychology and training*. Roma.
2. Colley, A., Roberts N., Chipps A: (1985). Sex-role identity, personality, and participation in team and individual sports by males and females. *Int. J. Sp. Psy.*, 16: 103-112.
3. Geron, E. (1979). Sport, giftedness (in gymnastics) and intelligence in children. *Int. J. Sp. Psy.*, 10: 18-30.
4. Guyot, G.W., Fairchild L., Hill M. (1981). Physical fitness, sport participation, body build and self-concept of elementary school children. *Int. J. Sp. Psy.* 12: 105-116.
5. Jessen, K. (1976). Untersuchung zur Zusammenhang zwischen der Intelligenz und der Faehigkeit, Mental zu Animieren: *Experimente in der Sportpsychologie*, Meinhart Volkamer.
6. Kleiber, D.A. (1980). The meaning of power in sport. *Int. J. Sp. Psy.*, 11: 34-41.
7. Rojšek, J. (1974). Razvojne značilnosti mladega športnika in njegovo vođenje. *Telesna kultura* 3.
8. Schuetz, B. (1977). Was ist mentales Training? *Jugend und Sport*, Magglingen.

Akceleracija rasta i razvoja i utjecaj na sport

Činjenica je da djeca, posebice u suvremenim postindustrijskim zemljama, sve ranije sazrijevaju. Rezultiraju dramatične promjene u stilu i načinu življenja. Iz toga proizlaze posljedice koje bitno utječu na sportske aktivnosti i postignute rezultate. Iako današnja djeca ranije sazrijevaju i prije postižu bolje sportske rezultate nego prijašnje generacije, ipak se ne smije zaboraviti da su to još uvijek djeca sa svim dječjim obilježjima, pa im tako treba i pristupati.

I u kontekstu ranijeg sazrijevanja ne mijenja se činjenica da se djeca iste dobi međusobno značajno razlikuju u fizičkoj, psihičkoj i socijalnoj zrelosti. Upravo te individualne razlike valja imati na umu pri uključivanju djece u sportske aktivnosti, jer se valjanom izborom sporta stvaraju povoljne pretpostavke za dobre rezultate i smanjene sportske ozljede.

Zaključak

Sportske aktivnosti i natjecanja djece i mladeži danas su dio društvene stvarnosti i u stalnoj su promjeni i razvoju; zbog svoje popularnosti i masovnosti one će nastaviti taj trend porasta. Sustavnije uključivanje psihologa u dječje sportske aktivnosti unaprijedit će spoznaje i drugih stručnjaka koji se bave ovim područjem. Očekujemo da će prisutnost psihologa povoljno utjecati na postizanje sve boljih sportskih rezultata te na zdraviji psihofizički razvoj djece.